

Školitelský posudek disertační práce Radka Piši „Soudobá kritika juristokracie“

V kontinentální literatuře se už od 20. let 20. století objevují občasná varování jednak před vládou soudců, jednak před politizací justice. Roli v tom sehrála jak reflexe amerických poměrů s jejich archetypem soudce – krále, tak debaty o koncepci a roli ústavního soudnictví při ochraně ústavnosti.

Hlavní vlna zájmu o činnost aktivního a emancipovaného soudnictví však spadá až do období po 2. světové válce, kdy hojněji vznikají ústavní soudy a samozřejmostí se stává přímá aplikace ústav a lidskoprávních katalogů domácího i mezinárodního původu. Soudy tak vstupují do vztahů také či dokonce převážně politických, jsou vnímány rovněž jako političtí aktéři přezkoumávající rozhodnutí jiných politických aktérů. V USA na těchto základech vyrůstá politická jurisprudencí pěstovaná Martinem Shapirem, běžnou se stává konceptualizace judicializace politiky, později se mluví o expanzi soudní moci či o „juristocracy“. Do značné míry se pod vlivem těchto jevů proměnilo zaměření oboru ústavního práva.

Do těchto vod nás zavádí Radek Piša ve své čtivě sepsané disertaci. Nikoliv však proto, aby šel k historickým kořenům zkoumaných jevů, protože to by jej zavedlo daleko od hlavního předmětu jeho zájmu, jímž je současnost. A to současnost vnímaná doktrínou a představená v analýze judikatury. Nejsme ochuzeni o metodologické výklady a vymezení centrálních pojmů, těžiště práce však přesto vidím v ústavních, politických a sociálních realitách pečlivě vybraných zemí (USA a zvláště Izrael, zatímco Česká republika je tu primárně ve zvláštní formě případové studie a pak v různých poznámkách a komentářích), jejichž zasvěcené líčení nám umožňuje lépe chápat, co, jak a proč v nich soudy dělají. Autorovi nejde o to, aby ten či onen rozsudek, potažmo ten či onen soud označil za aktivistický, uvažuje systémově, všímá si povahy demokracie a demokracií a místa parlamentů a soudů v jejich fungování. Svrchovaně konstitucionalistická témata jsou exponována za využití oborových přesahů.

Po mém soudu je Radek Piša nejsilnější v práci s literaturou. Nemyslím tím pozoruhodně široký záběr v literatuře anglicky a česky psané, ale zejména hloubku. Má rozvinutou schopnost knihu nejen přečíst, nýbrž i pročíst se jí k podstatě, tu uchopit, komentovat, postavit ji proti tvrzením a námitkám jiných autorů, docházet při tom k vlastním závěrům. Svým autorům se stává partnerem schopným vést dialog na úrovni.

Bylo pro mne potěšením číst pracovní verze jednotlivých kapitol a podle potřeby doporučit vybroušení argumentu, aby ještě lépe vynikl. Leckdy si ostatně autor své poznatky a postřehy ověřoval v předběžných publikacích a na konferenčních vystoupeních. Je tak určitě možné s ním nesouhlasit, ale vždy je zřejmé, kde a v čem se názorový střet vynachází. Koncepčních připomínek nebylo třeba, jiné by byly zbytečné, protože doktorand má věci promyšlené a vřazené do širšího světonázorového kontextu, jenž se od toho mého maličko odlišuje (třeba ve vnímání liberalismu).

Dozajista by práce na obdobné téma mohla být napsána jinak, mám však pocit, že takto sepsaných prací nebude ve světě mnoho. I proto je dobře, že se připravuje knižní publikace. Bez nejmenších pochyb práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí.

V Praze dne 5. září 2018

prof. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., DSc.